

Til

Landbruks- og Matdepartementet

Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Hamar 17.03.2019
Deres ref. 18/1379-1

Hørings svar – forslag til endringer i forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjon

Norsvin SA har diskutert høringen i vårt lagsapparat og dette svaret er enstemmig vedtatt i vårt styre 14. mars 2019.

Generell vurdering

Styret i Norsvin er opptatt av å ha et tydelig og rettferdig konsesjonsregelverk, og er svært fornøyd med at saken settes på dagsorden. Styret er også av den oppfatning at det er svært viktig at konsesjonsregelverket ikke gir rom for smutthull. Det er krevende å drive markedsregulering dersom konsesjonsreglene har smutthull som bidrar til at noen øker sin produksjon utover regelverkets intensjon.

Styret er opptatt av formålet med konsesjonsloven og at reglene ikke må være tuftet på den aktuelle markedssituasjonen. Norsvin er også opptatt av å begrense uheldige produksjonsmåter som kan sette næringen i dårlig lys. Det er også svært viktig at regelverket ikke begrenser måten man driver avl på i Norge. Samtidig ønsker vi i størst mulig grad oversiktlige regler som ikke skaper stor administrasjon. Styret påpeker at det er ønskelig at kontrollene blir gode og effektive, noe som også vil virke preventivt overfor svinenæringen når det gjelder respekten for regelverket.

Norsvin ønsker å spille inn på følgende punkter:

Departementets forslag er skrevet med **blått**, Norsvins forslag til innspill med **svart**.

- **§ 1. pkt 5. maksimalt 105 avlspurker på ethvert tidspunkt og maksimalt 140 utrangerte avlspurker pr. år.**

Norsvins innspill gjelder «maksimalt antall utrangerte avlspurker pr. år». I Landbruksdirektoratets notat baseres det på gjennomsnittstall fra Ingris, som var på 37 % 1. kull i 2017. På bakgrunn av stor variasjon foreslo de å benytte 40 % rekruttering som grunnlag, noe som normalt ville gi 140 utrangerte avlspurker. Vi må imidlertid være oppmerksom på at 40 % 1.kull vil kunne føre til noe flere utrangerte avlspurker. En besetning med 40 % 1. kull, 30 dagers dietid (Forskrift om hold av Svin krever avvenning tidligst ved 28 dager) og kun 5 dagers tomtid (fra avvenning til bedekning) vil utrangere i underkant av 150 avlspurker per år.

Norsvin mener derfor at **konsesjonsgrensen bør settes til maksimalt 150 utrangerte avlspurker pr. år som tilsvarer et forholdstall på 14. Forutsatt muligheten i §2 om å se produksjonen over 2 år.**

- **§ 1. pkt 6. produksjon i registrerte foredlingsbesetninger med maksimalt 105 avlspurker på ethvert tidspunkt og maksimalt 300 utrangerte avlspurker pr. år.**

Høringsnotatet viser til gjennomsnitt i Ingris, med 65,9 % 1.-kull for denne gruppen, og at ingen av besetningene hadde slaktet mer enn 240 avlspurker. Forslaget var at 300 utrangerte avlspurker ville være tilstrekkelig.

Norsvins foredlingsbesetninger består i dag av kun 37 besetninger, 30 har renrasert Landsvin og 7 har renrasert Duroc. I dette systemet fødes det til sammen ca. 6000 kull pr. år, fra ca. 2700 årspurker. Det betyr at dette er ganske små besetninger i antall fødte gris.

Avlsframgangen, som hele svine-Norge nyter godt av er større jo kortere generasjonsintervallet er. Norsvin stimulerer besetningene til å ha en utrangering som optimaliserer avlsframgangen. I det siste foredlingsbesetningsoppgjøret hadde disse besetningene 71,9 % 1.-kull i snitt. De 10 best rangerte hadde i snitt 74,7 %. Spredningen var fra 58,2 til 86,5 % 1. kull. Framtidige løsninger innen genomisk seleksjon vil kunne kreve at enkelte besetninger må opp i 90 % 1. kull.

Absolutt alle foredlingsbesetningene kan defineres som «delvis» kombinerte. Alle purkeemnene blir unggrismålt (ved ca. 100 kg levendevekt) for i neste omgang enten å bli slaktet eller solgt som livdyr (teller som slaktegris) eller satt på i egen besetning. Ved utplukk av rånene, som sendes inn til Norsvins testsystem, blir de gjenværende rånemnene for gamle for kirurgisk kastrering. Disse må da «kastres» med Improvac. Skal de selges som smågris må de selges til en slaktegrisprodusent som både er villig til, - og har et godt system for å vaksinere dem. Mange av foredlingsbesetningene må derfor også føre fram kastratene selv. Argumentet med at ingen har slaktet mer enn 240 purker blir ikke korrekt å forholde seg til, så lenge alle besetningene må føre fram mye gris som defineres som slaktegris.

Norsvin mener at nivået her må settes ut fra at foredlingsbesetningene kan ha en mulighet for 90 % 1. kull. Dersom en slik besetning kun hadde produsert smågris ville dette tilsvar 600 utrangerte avlspurker pr. år, noe som ville gitt et forholdstall på **3,5**. Foredlingsbesetninger, opp mot konsesjonsgrensen, vil minst unggrismåle ca. 1200 purkeemner som enten vil slaktes som slaktegris eller selges som purke. En avlsorganisasjon vil styre kravet til disse besetningene og ut fra dette vil ingen utrangere mer enn 300 avlspurker pr. år pr. 2100 enheter (konsesjon). **Norsvin foreslår derfor at foredlingsbesetningene ikke trenger et forholdstall, men bare maks 300 utrangerte avlspurker per 2100 enheter. De som har konsesjon må da gis tilsvarende forholdsmessig antall tillatt utrangerte avlspurker.**

- **§ 1. pkt 7. produksjon i registrerte formeringsbesetninger med maksimalt 105 avlspurker på ethvert tidspunkt og maksimalt 175 utrangerte avlspurker pr. år.**

Det er pr. dag 42 formeringsbesetninger i landet.

Høringsnotatet henviser til Ingris 2017, der **gjennomsnittlig** rekrutteringsprosent er 47,5 %, og til slaktestatistikken som viser at disse besetningene i snitt slaktet ut 123 avlspurker. Notatet foreslår derfor at ei grense på 175 utrangerte purker skal være tilstrekkelig.

Norsvin understreker at det også her blir feil å ta utgangspunkt i slaktestatistikken for avlspurker, uten å ta med antall slaktegris/solgte livdyr > 50 kg. De aller fleste formeringsbesetningene er helt eller delvis kombinertprodusenter.

Hensikten med formeringsbesetningssystemet er bl.a. at bruksbesetningene raskt skal få tilgang til «siste modell» av genetikk og nyte godt av avlsframgangen som felleskapet utvikler. Ut fra et rent avlsfaglig synspunkt er dette optimalt dersom formeringsbesetningene har 55 % 1. kull.

Norsvin mener at nivået her må settes ut fra at formeringsbesetningen kan ha 55 % 1. kull. Dette vil tilsvare **233 utrangerte pr. år** og det vil si et **forholdstall på 9**.

- **§ 1. pkt 8. For purkinger kan det innvilges konsesjon for maksimalt 450 avlspurker i navet, og maksimalt 940 utrangerte avlspurker per år.**

Maksimalt utrangerte avlspurker må her harmonere med forholdstallet gitt i § 1. pkt 5/§ 3. pkt 7. Ut fra Norsvins syn må derfor dette nivået settes til 1010 ($450/14 * 22/105 * 150$).

- **§ 2. Produksjon over to år**

Dersom en smågrisproduserende besetning har 7 ukers puljedrift, vil besetningen slakte ut 7 puljer de 2 første årene og 8 puljer det 3. året. Det 3. året vil altså antall utrangerte bli noe høyere enn snittet. Dette vil også opptre i et 5,5 ukers puljesystem. Det vil si at man også på **utrangerte purker bør ha mulighet til å ligge inntil 15 % over** det ene året, for å ligge tilsvarende under neste år.

Alternativet til at utrangerte avlspurker ikke skal tas med her, er at antall utrangerte pr. år settes så høyt at slike puljedriftssystemer ikke straffes. Dersom dette ikke gjøres må § 1 pkt 5 settes til 162 utrangerte avlspurker.

Norsvin foreslår primært at antall utrangerte avlspurker også tas inn i denne paragraf § 2, slik at det er mulighet til å se produksjonen over 2 år. Dersom det ikke er ønskelig bør man i paragraf 1 punkt 5 øke til 162 utrangerte avlspurker og forholdstall 13 for å ta hensyn til puljedriften.

- **§ 3. pkt 7. utrangerte avlspurke: 15 konsesjonsenheter**

Som en konsekvens av vårt innspill i §1, pkt 5, bør utrangerte avlspurkes telle **14 konsesjonsenheter**.

- **§ 3. pkt 8. utrangerte avlspurke i foredlingsbesetning: 7 konsesjonsenheter**

Som en konsekvens av vårt innspill i §1, pkt 6, bør foredlingsbesetningene **ikke gis forholdstall**. Foredlingsbesetninger med konsesjon må imidlertid sikres at de gis muligheter til utrangering av et relativt like stort volum av avlspurker. Eksempel: En foredlingsbesetning med konsesjon på 2800 enheter vil gi mulighet til utrangering av 400 avlspurker.

- **§ 3. pkt 9. utrangerte avlspurke i formeringsbesetning: 12 konsesjonsenheter**

Som en konsekvens av vårt innspill i §1, pkt 7, bør utrangerte avlspurkes telle **9 konsesjonsenheter**.

- **§ 4. Definisjoner, pkt 4. slaktegris: gris fra 50 kg levende vekt**

I dag eksisterer ingen kontroll av *omsatt levende gris over 50 kg*. Det må vurderes om dette punktet skal endres til **ikke å gjelde solgte ungpurker fra godkjente avlsbesetninger**. Disse dyrene vil innen kort tid også telle som avlspurker i en annen besetning og dermed telles 2 ganger. Argumentet for fortsatt å beholde begrepet omsatt levende gris over 50 kg, er for å hindre et smutthull og samtidig sikre mulighet for kontroll av livdyrsalg utenom vedtatt avlsstrategi.

Norsvin foreslår at punktet endres til **gris fra 50 kg levende vekt, unntatt solgte ungpurker fra godkjent avlsbesetning**.

Dersom man velger å gå bort i fra å telle solgte ungpurker fra avlsbesetninger (som en slaktegrisenhet) kan det påvirke behovet for å ha så lavt forholdstall for formeringsbesetningene som det Norsvin spiller inn.

- **§ 4. Definisjoner, pkt 7. foredlingsbesetning: driftsopplegg med produksjon av råner til avlsbruk, egenrekruttering av avlspurker og salg av purker til formeringsbesetninger, og hvor produsenten har avtale med offentlig anerkjent avlsorganisasjon.**

Man må sørge for at det nye regelverket ikke skaper mulighet til å lage nye «fiktive» avlsbesetninger som ikke har det formål som er definert for disse besetninger.

Derfor er det svært viktig at definisjonene på avlsbesetninger og avlsselskap er riktige. Norsvin spiller her inn mulige forslag på definisjoner:

§ 4. Definisjoner, pkt 7. Foredlingsbesetning: driftsopplegg med produksjon av eliteråner til bruk i avlspopulasjonen i et godkjent norsk avlssystem, testing og egenrekruttering av renavlspurker, salg av renavlspurker til formeringsbesetninger og bruksbesetninger, og hvor produsenten har avtale med en norsk offentlig anerkjent avlsorganisasjon.

- **§ 4. Definisjoner, pkt 8. Formeringsbesetning: driftsopplegg med produksjon av blandingsrase for videresalg til bruksbesetninger, og hvor produsenten har avtale med offentlig anerkjent avlsorganisasjon.**

§ 4. Definisjoner, pkt 8. Formeringsbesetning: driftsopplegg med produksjon av krysningspurker for videresalg til bruksbesetninger, besetningen skal inneha kun renavlspurker som basis for produksjon av krysningspurker og produsenten har avtale med norsk offentlig anerkjent avlsorganisasjon.

- **§ 8. Standardisert erstatning**

I utgangspunktet virker det ulogisk at den standardiserte erstatningen er størst per dyr, for de som bare så vidt bryter konsesjonsgrensene, mens de med store overtredelser får mindre erstatningskrav. For fjørfe er satsene motsatt.

Norsvin mener uansett at de foreslåtte erstatningssatsene for slaktegris ved brudd på mer enn 20 % over grensen, er så små at noen vil velge å produsere utover grensene og betale den standardiserte erstatningen. Departementet skriver også i sitt høringsnotat at de ikke kan se bort fra at enkeltprodusenter vil finne produksjon over konsesjonsgrensene regningsvarende med deres forslag til satser. Vi mener satsene må være på et så høyt nivå at de bidrar til at produsentene følger regelverket. Norsvin støtter videre departementets vurdering av at det vil kunne bli aktuelt å benytte lovens sanksjoner som pålegg om tiltak for opphør av ulovlig produksjon, tvangsmulkt og anmeldelse i større grad enn i dag. Vi mener dette også må tydeliggjøres i forskriften, og foreslår at det til §8 tilføyes: **«Ved gjentatte brudd på konsesjonsgrensene, ilegges tvangsmulkt eventuelt andre sanksjoner etter §7 i lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon».**

Man bør om nødvendig i forhold til det juridiske se om man finner bedre «straffemetoder» overfor de som bryter reglene og spesielt de som gjør det i stor grad og gjentakende.

- **Ny §9, Registreringsplikt for foredlings- og formeringsbesetninger i svinehold**

Denne må sees opp mot definisjonene i paragraf 4 for å sikre seg at de som har en slik godkjenning er besetninger som reelt bidrar til avlsmessig framgang for hele svinepopulasjonen.

- **§ 9b. Overgangsordning**

Produsenter som i 2017 eller 2018 utrangerte mer enn grensene som følger av § 1 kan etter søknad innvilges konsesjon ut 2021 for et antall avlspurker tilsvarende antallet utrangerte dyr det året med høyest utrangering.

Norsvin støtter departementets forslag til overgangsordning og midlertidig konsesjon på 3 år.

Ut fra forslaget er det noe usikkerhet om hvordan man skal bevise at purker, som på slakteoppgjøret er klassifisert som purker, reelt sett ikke er avlspurker, men stor gris, - og hvordan man dokumenterer hvilke purker som destrueres eller selges er avlspurker eller ungpurker.

Dette skaper noe usikkerhet som man på en god måte må beskrive og lage gode og enkle rutiner på.

Norsvin stiller gjerne opp til nødvendig avklaring om sitt høringssvar med departementet og svarer selvsagt på spørsmål om høringssvaret.

Med hilsen

Geir Heggheim /s

Styreleder

Olav Eik-Nes /s

Direktør